

Να οργανώσουμε την «κόντρα» στο δεξιό άνεμο!

Του Πάνου Κοσμά

Τραμπ, Σαλβίνι, Μπολσονάρου – ενίσχυση του εθνικισμού, ρατσισμού και της ακροδεξιάς – όξυνση ανταγωνισμών και κίνδυνος νέων πολέμων

Πρώτα ήταν ο Όρμπαν, ο Ούγγρος ρατσιστής, εθνικιστής και ακροδεξιός παλιάτσος, που ωστόσο έφτασε και παραμένει στην πρωθυπουργία για πολλά χρόνια. Ύστερα το πράγμα σοβάρεψε επικίνδυνα: Τραμπ στις ΗΠΑ, Σαλβίνι στην Ιταλία και τώρα Μπολσονάρου στη Βραζιλία. Τι φέρνει σε σημαντικές ιμπεριαλιστικές χώρες όπως αυτές οι τρεις, αλλά και σε λιγότερο ισχυρούς κρίκους της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας, μια τέτοια ακροδεξιά στην εξουσία ή στα πρόθυρα της εξουσίας; Τι σημαίνει όλο αυτό για τις κοινωνικές και πολιτικές προοπτικές παγκόσμια και στην Ελλάδα; Κυρίως: πώς, από ποιες δυνάμεις και με ποια «μέθοδο» μπορεί να αντιμετωπιστεί;

Τα ερωτήματα είναι φυσικά πολύ περισσότερα. Στις σχετικές συζητήσεις που έχουν ανοίξει διεθνώς σε όλο το φάσμα των πολιτικών χώρων (από τις συστημικές δυνάμεις μέχρι τις δυνάμεις της αντικαπιταλιστικής αριστεράς) οι εκτιμήσεις είναι πολύ σοβαρές, και οι αναφορές σε ιστορικές αναλογίες εξαιρετικά πυκνές: πολλοί κάνουν λόγο για έντονες και εμφανείς αναλογίες της ιστορικής συγκυρίας με το Μεσοπόλεμο (από την αντικαπιταλιστική αριστερά μέχρι τον... Μακρόν), άλλοι εκτιμούν ότι το κίνημα που έφερε τον Μπολσονάρου στην εξουσία προσομοιάζει με μαζικό φασιστικό κίνημα βάσης, στις ευρωπαϊκές συστημικές πολιτικές δυνάμεις έχει φωλιάσει ο φόβος για ένα ακροδεξιό big bang στις επερχόμενες ευρωεκλογές του Μαΐου του 2019 που θα βάλει την «ευρωπαϊκή οικοδόμηση» σε πορεία ανεπίστρεπτου εκφυλισμού, ενώ στα καθ' ημάς είναι εμφανές διά

γυμνού οφθαλμού ότι η μονοθεματικότητα των μνημονίων και της επιτήρησης (που εδραιώθηκαν σε «καθεστώς») έχει υπερκεραστεί από έναν πολιτικό συνδυασμό ανάδειξης των «εθνικών» ζητημάτων στην αιχμή των εξελίξεων και επέκτασης της επιρροής των εθνικιστικών ιδεών και της ακροδεξιάς ατζέντας.

Η διεθνής συγκυρία με τρόπο πασιφανή, αλλά και η εγχώρια συγκυρία με πιο καλυμμένο τρόπο, «μυρίζουν μπαρούτι», και μόνο πολιτικά αφελείς ή με ανεπανόρθωτα θολωμένα κρίση λόγω της αδιαμφισβήτητης ήττας της Αριστεράς δεν μπορούν να το διακρίνουν. Η «ιστορία τρελάθηκε», αλλά δυστυχώς αυτή τη φορά δεν πρόκειται για την επαναστατική «τρέλα» του Οκτώβρη του 1917 (που αυτές τις μέρες γιορτάζουμε την 101η επέτειό του) ούτε για τη δημιουργική και ανατρεπτική «τρέλα» του Μάη του '68 (που τον περασμένο Μάη γιορτάσαμε την 50ή επέτειο), αλλά για την ακροδεξιά, ρατσιστική, εθνικιστική και πολεμοκάπηλη «τρέλα».

Η κατάσταση...

Το ζήτημα είναι σοβαρό και πρέπει να εξετάσουμε αιτίες και τρόπους αντιμετώπισης κατεπειγόντως! Θα το επιχειρήσουμε σε αδρές γραμμές μέσα από τα παρακάτω πολιτικά σημεία-θέσεις.

1. Καπιταλιστική κρίση: μια ασταθής, ανασφαλής και ανταγωνιστική «ανάπαυλα».

Η αίσθηση μιας «ανάπαυλας» ύστερα από την κρίση του 2008 που δεν επουλώνει ουσιαστικά καμία «πληγή» και δεν εμπνέει σε κανέναν (ούτε στις εργαζόμενες τάξεις ούτε στις συστημικές δυνάμεις ούτε στα κράτη) την παραμικρή ασφάλεια, αλλά αντίθετα γενικεύει πρακτικές «ανταγωνιστικής» μετάθεσης των συνεπειών της κρίσης και γενικής προετοιμασίας για μια ακόμη ανταγωνιστικότερη διαχείριση της αναπόφευκτα επερχόμενης νέας κρίσης, γενικεύεται. Το γεγονός ότι μια τέτοια ανασφάλεια έχει κυριεύσει ισχυρές συστημικές δυνάμεις (εξ ου και οι Τραμπ,

Σαλβίνι, Μπολσονάρου κ.λπ.), το γεγονός ότι η εκτίμηση πως διάγουμε τη σχετικά ήρεμη (!) περίοδο μιας ανάπαυλας ανάμεσα στην κρίση του 2008 και τη νέα κρίση που επωάζεται γίνεται κυρίαρχη στους ιδεολόγους και αναλυτές της «παγκοσμιοποίησης», το γεγονός ότι οι «εθνικές προτεραιότητες» κερδίζουν παντού έδαφος σε βάρος των συναινετικών ρυθμίσεων μεταξύ των ισχυρών ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, το γεγονός ότι όλοι (ανεξαιρέτως!) εκτιμούν πως η επερχόμενη νέα κρίση θα είναι εξαιρετικά δύσκολο αν όχι αδύνατο να αντιμετωπιστεί συναινετικά και συντονισμένα από τις μεγάλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις και τις κεντρικές τράπεζές τους, το γεγονός ότι όλοι επίσης εκτιμούν πως η αντιμετώπισή της θα είναι ούτως ή άλλως πολύ δυσκολότερη υπόθεση σε σχέση με το 2008, όλα μαρτυρούν πως όλοι έχουν μπει σε περίοδο γενικής προετοιμασίας για ένα νέο «ξέσπασμα» κρίσης και για τις σκληρές και ανταγωνιστικές καταστάσεις που αυτό θα δημιουργήσει.

Αυτή είναι η πρώτη και βασική αιτία που εξηγεί γιατί η ισχυρή, ασταθής και χωρίς δυναμική έξοδος από την κρίση του 2008 δεν δρομολογεί καταστάσεις σταθεροποίησης, συναίνεσης και ισχυροποίησης των παραδοσιακών συστημικών δυνάμεων, αλλά γενικεύει τη στροφή στις εθνικές προτεραιότητες, οξύνει κάθε είδους αντιθέσεις και αναδεικνύει σε «σταρ» του αστικού πολιτικού σκηνικού διεθνώς τους ομοϊδεάτες του Ντόναλντ Τραμπ.

2. Υπάρχει όμως και μια άλλη βασική αιτία, που δεν είναι μόνο παραπροϊόν της κρίσης του 2008 ή της ανασφάλειας για τη νέα κρίση, αλλά προϊόν μακροχρόνιας επίδρασης του «νόμου» της ανισόμετρης καπιταλιστικής ανάπτυξης: ότι για πρώτη φορά από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο προσεγγίζουμε το ιστορικό σημείο της ανατροπής των συσχετισμών στην κορυφή της ιμπεριαλιστικής ιεραρχίας: η Κίνα απειλεί ευθέως την οικονομική πρωτοκαθεδρία των ΗΠΑ (ήδη τις έχει ξεπεράσει αν υπολογίσουμε το εθνικό της προϊόν σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης, και θα τις ξεπεράσει σε περίπου 10 χρόνια και σε τρέχουσες τιμές του ΑΕΠ) και η Ανατολή (Κίνα, Ινδία κ.λπ.) ανέρχεται σε βάρος της Δύσης.

Τους δύο Παγκόσμιους πολέμους τους γέννησαν συγκυρίες τέτοιας

ανατροπής συσχετισμών, και αυτό θα έπρεπε να κάνει την Αριστερά πιο σοφή και πιο ευαίσθητη όσον αφορά τους κινδύνους που συσσωρεύονται. Ο εμπορικός πόλεμος (που έχει και μια αναπόφευκτη, αν και κρυμμένη ή δευτερεύουσα μέχρι τώρα, πλευρά νομισματικού πολέμου), η κατάρρευση της μιας μετά την άλλη διεθνών συμφωνιών (για το εμπόριο, για το περιβάλλον, για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, για τους πυραύλους μεσαίου βεληνεκούς με πυρηνικές κεφαλές), η κατάρρευση μέσα από ένα όργιο διεθνών παραβιάσεων της μιας μετά την άλλη όλων των συνθηκών του ΟΗΕ (μαζί και του ρόλου του ίδιου του ΟΗΕ) για τους πρόσφυγες, τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα κ.λπ., όλα μαρτυρούν πως για μία ακόμη φορά στην Ιστορία η ανατροπή των συσχετισμών στην κορυφή της ιμπεριαλιστικής πυραμίδας δεν πρόκειται να είναι ούτε ειρηνική ούτε «συναινετική».

Ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός είναι αυτός που πρωταγωνιστεί στην τακτική του «νταή», εκμεταλλευόμενος τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα στον ενδοϊμπεριαλιστικό ανταγωνισμό: την αδιαμφισβήτητη στρατιωτική υπεροπλία και το ρόλο του δολαρίου σαν παγκόσμιου νομίσματος σε πολύ ανώτερη κλίμακα ισχύος σε σχέση με το ευρώ, το ρεμινμπί κ.λπ.

3. Οι δύο προαναφερθείσες θεμελιώδεις αιτίες, που πρέπει να τις δούμε στη συνδυαστική τους λειτουργία, δεν είναι οι μόνες. Ο καπιταλισμός φαίνεται να διάγει περίοδο ιστορικού βαλτώματος, χωρίς δυναμική, χωρίς «ξεπετάγματα», χωρίς τα αναπτυξιακά «θαύματα» παρελθουσών φάσεων, με μια σειρά ιστορικούς περιορισμούς να ξεπροβάλλουν καθαρά. Το γεγονός αυτό δίνει στην ιστορική συγκυρία που περνάμε τα χαρακτηριστικά «εποχής των τεράτων», με παρακμιακά και «ακραία πολιτικά φαινόμενα», με γενική παρακμή της μεταπολεμικής αστικής δημοκρατίας, με άνοδο στην ιστορική σκηνή πολιτικών «τεράτων». Το σκοτείνιασμα του ορίζοντα του καπιταλισμού, ελλείπει μιας ανταγωνιστικής-επαναστατικής αριστεράς, μετατρέπεται σε σκοτείνιασμα του κόσμου.

Στο πλαίσιο αυτό, τα κρίσιμα ερωτήματα για την Αριστερά και το κίνημα είναι: Είμαστε πράγματι σε περίοδο όπως το Μεσοπόλεμο;

Είμαστε στην ανάπαυλα πριν μια νέα κρίση, εξίσου αν όχι περισσότερο καταστροφική με αυτή του 2008; Ο φασισμός καλπάζει αναπότρεπτα προς την εξουσία και ο κόσμος βαδίζει αναπότρεπτα προς νέα πολεμικά ολοκαυτώματα; Η Αριστερά είναι ηττημένη και «εκτός παιχνιδιού»; Το μόνο που μας αντιστοιχεί είναι η μάταιη πλην ηρωική υπεράσπιση βωμών και εστιών και η «αριστερή μελαγχολία»;

Ο καπιταλισμός διάγει πράγματι περίοδο ασταθούς και ισχνού ξεπεράσματος της κρίσης του 2008 (η άποψη ότι ο καπιταλισμός είναι αδιάλειπτα σε κρίση από το 1972-'73 ή ότι συνεχίζεται αδιαλείπτως η κρίση του 2008 δεν βοηθάει σε κανενός είδους συγκεκριμένη ανάλυση και καθορισμό συγκεκριμένων πολιτικών καθηκόντων – στο πλαίσιο μιας τέτοιας θέσης, «όλες οι αγελάδες είναι μαύρες» όπως στη νύχτα). Και πράγματι ζούμε την ανάπαυλα πριν μια νέα κρίση. Η ανταγωνιστική διαχείριση αυτής της ανάπαυλας, αλλά και η γενική πεποίθηση ότι η διαχείριση μιας νέας κρίσης θα είναι επίσης ανταγωνιστική, μαζί με τις τάσεις ανατροπής στους παγκόσμιους συσχετισμούς, οξύνει τους ανταγωνισμούς, φέρνει πιο κοντά τον πόλεμο, ακόμη και τη «στοχευμένη» και «ελεγχόμενη» χρήση πυρηνικών όπλων. Εξαιτίας αυτών, τα βάρη της παγκοσμιοποίησης τρίζουν και η ακροδεξιά αναπτύσσει επικίνδυνη δυναμική.

Εδώ υπάρχουν πράγματι ομοιότητες με το Μεσοπόλεμο, με βασικές τρεις: **Πρώτο**, ότι είμαστε μεταξύ μιας κρίσης που έχουμε πίσω μας και μιας που προσεγγίζει, σε μια ανάπαυλα ανάμεσα στις δύο.

Δεύτερο, ότι είμαστε σε φάση ανατροπής των παγκόσμιων συσχετισμών και όξυνσης των ανταγωνισμών.

Τρίτο, ότι έχει εγκατασταθεί η πολιτική «μηχανική» μιας δεξιάς μετατόπισης με ηγεμονικό το ρόλο της ακροδεξιάς πολιτικής ατζέντας.

Όμως και αυτές οι ομοιότητες ισχύουν μόνο εν μέρει:

Η κρίση του 1929 είχε πολύ πιο βαθιές και εκτεταμένες

«παρενέργειες» και επιπτώσεις, καθώς η «εκκαθαριστική διαδικασία» που ενεργοποίησε στις μητροπόλεις του καπιταλισμού ήταν πολύ βαθύτερη και εκτεταμένη σε σχέση με την κρίση του 2008.

Η ανατροπή των παγκόσμιων συσχετισμών και η εξ αυτών όξυνση των ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών υπάρχει, αλλά πλέον ο γενικευμένος ιμπεριαλιστικός πόλεμος δεν είναι εύκολη επιλογή, ούτε καν τα «στοχευμένα» πυρηνικά πλήγματα. Επιπλέον, η «παγκοσμιοποίηση» είναι μεν σε κρίση, αλλά ένας πυλώνας της, η χρηματιστική παγκοσμιοποίηση (η μόνη πραγματική παγκοσμιοποίηση), είναι σχεδόν ανέφικτο να «εθνικοποιηθεί» – η κατάρρευσή του μπορεί να σημάνει μια γενικευμένη οικονομική κατάρρευση απίστευτων ιστορικών διαστάσεων.

Στο Μεσοπόλεμο δεν είχαμε να κάνουμε «απλώς» με μια ρατσιστική και εθνικιστική ακροδεξιά, αλλά με μαζικό φασιστικό φαινόμενο, εγκαθίδρυση φασιστικών δικτατοριών και επίθεση με στρατιωτικά μέσα κατά των χωρών της αστικής δημοκρατίας. Τώρα, μια τέτοια προοπτική δεν είναι παρούσα, και για να υπάρξει, θα χρειαστεί μια ποιοτική μεταβολή κι όχι μια απλή «προέκταση»: ο Τραμπ δεν θα γίνει έτσι απλά ο Χίτλερ των ΗΠΑ, ο Σαλβίνι δεν θα γίνει έτσι απλά δικτάτορας τύπου Μπερλουσκόνι, η Μαρίν Λεπέν, ακόμη και αν κερδίσει τη γαλλική προεδρία, δεν θα εγκαθιδρύσει έτσι αυτονόητα φασιστική δικτατορία στη Γαλλία. Κανείς δεν μπορεί να βάλει το «μαχαίρι στο κόκαλο» όπως ένας Χίτλερ ή να ξεκινήσει έναν παγκόσμιο πόλεμο όπως αυτός. Ακόμη και αν όλες οι διεθνείς συναινέσεις καταρρεύσουν ή εκφυλιστούν, ακόμη και η ακροδεξιά θα είναι αναγκασμένη να σέβεται τα βάθρα της χρηματιστικής παγκοσμιοποίησης. Αυτό μπορεί να εκλύσει καπιταλιστική παρακμή σε απίστευτες ποσότητες, αλλά κάνει πολύ δύσκολο το έργο ενός «οριστικού ξεκαθαρίσματος» μέσω της φασιστικής δικτατορίας και του πολέμου.

Από τη μια λοιπόν, θα παραμένει η ανάγκη για ξεπέραςμα της κρίσης με τη «φωτιά και το σίδερο» της ακραίας λιτότητας, κι εκεί οι υπηρεσίες της ακροδεξιάς στην καταστολή των αντιστάσεων και της Αριστεράς θα είναι πολύτιμες και θα

αξιοποιηθούν με ενθουσιασμό από σημαντικές μερίδες των αστικών τάξεων και του συστήματος.

Από την άλλη, ο καπιταλισμός δεν μπορεί με την ίδια «ευκολία» να «καθαρίσει» με έναν Χίτλερ και ένα παγκόσμιο πόλεμο. Η ίδια η ακροδεξιά στην κοινοβουλευτική εξουσία θα φθαρεί στα γρανάζια της και στον «πόλεμο θέσεων» με την «παγκοσμιοποίηση».

Αυτοί είναι οι λόγοι που μέχρι τώρα δεν έχουμε μαζικό φασιστικό φαινόμενο, που η ακροδεξιά κερδίζει εκλογές αλλά δεν στρατεύει μαζικά με όρους κινήματος από τα κάτω.

Τι θα συμβεί ωστόσο όταν τελειώσει η «ανάπαυλα» και έρθει μια νέα κρίση; Τότε τα πράγματα θα είναι τρομακτικά επικίνδυνα και κανείς δεν μπορεί να κάνει προβλέψεις. Αλλά τότε, επίσης, κανένας από τους σημερινούς πρωταγωνιστές δεν θα έχει κάποιο καταλυτικό προβάδισμα. Από πολιτική άποψη, η ιστορική συγκυρία είναι μεν «βαριά» και εγκυμονεί τρομακτικούς κινδύνους για την Αριστερά και τα κινήματα, αλλά «ανοιχτή» στις προοπτικές της. Δεν ζούμε μια «επανάληψη» του Μεσοπόλεμου ούτε είμαστε στο... 1933, λίγο πριν την εγκαθίδρυση φασιστικών δικτατοριών σε βασικές ιμπεριαλιστικές χώρες.

...και τα καθήκοντα

1. Είναι αναμφίβολο ότι οι εξελίξεις αυτές προετοιμάστηκαν από την ήττα της Αριστεράς διεθνώς. Βασική αιτία αυτής της ήττας ήταν η κατάρρευση της ρεφορμιστικής πρότασης διαχείρισης του συστήματος μέσω της φόρμουλας (που δεν είναι νέα, αλλά πάγια ρεφορμιστική φόρμουλα) της «κυβέρνησης της Αριστεράς» (ακόμη και αν, σε χώρες της Λ. Αμερικής, δεν ονομάστηκε έτσι) που διαχειρίζεται «φιλολαϊκά» το σύστημα. Ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν το πιο χτυπητό παράδειγμα, αφού η θέση της Ελλάδας στο διεθνές σύστημα δεν επέτρεψε την ύπαρξη μιας πρώτης φάσης όπου το σοσιαλδημοκρατικό μοντέλο λειτούργησε έστω υποτυπωδώς (όπως

στη Βραζιλία, τη Βενεζουέλα, τον Ισημερινό, την Αργεντινή). Όμως, η Λατινική Αμερική είναι το μεγάλο κοινωνικό και πολιτικό «εργαστήριο» της συγκυρίας. Η κατάρρευση του ρεφορμιστικού σχεδίου είναι πλήρης, και η διάδοχη κατάσταση είναι αλλού μια σκληρή και ρεβανσιστική δεξιά και αλλού (όπως στη Βραζιλία) μια ημιφασιστική ακροδεξιά.

Όπως μας έχει διδάξει η Ιστορία, σε τέτοιες περιπτώσεις ο ρεβανσισμός της δεξιάς και της άκρας δεξιάς δεν στρέφεται μόνο κατά της αντικαπιταλιστικής και μαχόμενης κινηματικής αριστεράς αλλά και κατά του ρεφορμισμού – παρ' όλες τις υπηρεσίες που πρόσφερε και εξακολουθεί να προσφέρει στο σύστημα. Ο καπιταλισμός χρειάζεται μεγάλα ξεκαθαρίσματα με τη φωτιά και το σίδερο της ακραίας λιτότητας, γι' αυτό χρειάζεται να αναβαθμίσει τα κατασταλτικά μέσα κατά του κινήματος και ό,τι θυμίζει ή συμβολίζει αριστερά, ανάλογα με τις ανάγκες: από τα όρια μιας «δημοκρατικής αυταρχίας» μέχρι και τα όρια μιας κοινοβουλευτικής ημιδικτατορίας με επιστράτευση και παρακρατικών και δολοφονικών μηχανισμών. Η πολιτική κατάσταση στη Λ. Αμερική πάντα ήταν πιο «άγρια» και «οριακή», γι' αυτό και εξελίσσεται πιο γοργά προς αυτή την κατεύθυνση. Αλλά, έστω και με πιο αργούς ρυθμούς ή μέσα από μια μεγάλη ποικιλία ρυθμών, τα πράγματα εξελίσσονται στην ίδια κατεύθυνση διεθνώς.

2. Από όλα τα προηγούμενα απορρέουν συγκεκριμένα καθήκοντα:

α. Η κατάσταση όπως εξελίσσεται, απαιτεί την κατεπείγουσα (ανα)συγκρότηση της επαναστατικής αριστεράς. Θα ήταν εγκληματικό η επαναστατική αριστερά να συνεχίσει να κάνει «δωρεά σώματος» μέσα από θολά πολιτικά «υβρίδια», όπου λαθροβιούν και προσπαθούν να ανανήψουν από τις ήττες και καταστροφές που έχουν προκαλέσει τμήματα του ρεφορμισμού. Ο στόχος της συγκρότησης μαζικής επαναστατικής αριστεράς -της μόνης αριστεράς που θέλουμε και αξίζει να χτίσουμε με τα ίδια μας τα χέρια- είναι θεμελιώδης και πρωταρχικός! Η εποχή των πολιτικών «υβριδίων» και της συνοικοδόμησης με το ρεφορμισμό δήθεν «μαζικών πολιτικών εργαλείων», που στο μεγάλα τεστ αποδείχτηκαν μαζικά ρεφορμιστικά εργαλεία της ήττας, πρέπει να

τελειώσει... χθες.

β. Την ίδια στιγμή, το ενιαίο μέτωπο αναδεικνύεται σε εξίσου θεμελιώδη πυλώνα. Η κλίμακα των κινδύνων και των πολιτικών διακυβεύσεων είναι τέτοια και οι συνέπειες της ήττας της Αριστεράς τόσο βαριές, ώστε πρέπει να μάθουμε όσο πιο γρήγορα γίνεται το «μάθημα» χτυπάμε μαζί – βαδίζουμε χώρια. Η οικοδόμηση επαναστατικής αριστεράς και το ενιαίο μέτωπο δεν είναι «δύο σε ένα»: τα πολιτικά μέτωπα -και μάλιστα με τη μορφή κομματικών υβριδίων- θολώνουν και εξασθενίζουν την επίτευξη και των δύο στόχων, που για να υπηρετηθούν σωστά -και ταυτόχρονα, όπως απαιτείται- πρέπει να διαχωριστούν, δηλαδή να υπηρετηθούν συνδυαστικά μεν, μέσα από ενιαίο σχέδιο, αλλά μέσα από ξεχωριστούς «σχηματισμούς μάχης» και διαδικασίες.

Ήδη τα καθήκοντα όπου οι δυνάμεις της αριστεράς που ακόμη θέλουν να παλέψουν ενάντια στο σύστημα εφαρμόζοντας το «χτυπάμε μαζί – βαδίζουμε χώρια» είναι πολλά και κρίσιμα: αντιρατσιστικό, αντιπολεμικό, αντιεθνικιστικό, αντικατασταλτικό-αντιαυταρχικό (που αποτελούν μια μεγάλη «ενότητα»), ενάντια στη λιτότητα (που είναι αυταπάτη να πιστεύουμε ότι μπορεί να «αυτονομηθεί» ή να υπηρετηθεί χωριστά από την πάλη ενάντια στα μέτωπα της προηγούμενης «ενότητας»).

Στη βάση αυτή, πρέπει να γίνουν συστηματικές προσπάθειες χωρίς οικονομία δυνάμεων για τη συγκρότηση κινημάτων αντίστασης σε όλα αυτά τα μέτωπα.

γ. Πρέπει να ξεσκονίσουμε και να κάνουμε όσο το δυνατόν πιο ετοιμοπόλεμα αυτά τα βασικά «όπλα» στην περίοδο της «ανάπαυλας», ώστε να έχουμε ελπίδες να «σηκώσουμε» τα τρομερά καθήκοντα που μας περιμένουν και τις τρομερές «επιταχύσεις» και κινδύνους που θα φέρει το τέλος της «ανάπαυλας» και το ξέσπασμα μιας νέας κρίσης.